

DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev
gozdnega gospodarstva
novo mesto

letnik XVIII.

april 1981

št. 3

Minuta tišine...

Ko bo prišel tisti majski dan, ki je pred letom dni napolnil naša srca z najglobjo žalostjo, bodo zopet obstali stroji po vseh tovarnah, umiril se bo vrvež v uradih, v trgovinah, na ulicah, obstal in utihnil bo traktor v svoji brazdi, lokomotiva na železnem tiru, tovornjak na cesti in ladja v modrem prostranstvu. Delavec v avtomobilski tovarni in kmetica, sklonjena na polju, bosta hkrati spustila orodje iz rok, se zravnala in se molče poklonila spominu najboljšega sina naše domovine.

To bo minuta tišine, polna nepotešene žalosti za njim, ki je zapustil za sabo neizpopolnjive vrzeli, ki je bil stvaritelj in del vsega dogajanja v naši družbi, ki je bil kovač, kladivo in nakovalo, ki je bil iskra in ogenj. Bil je človek, ki je znal dati hotenju, volji in sposobnosti naših delovnih ljudi pravo smer in pravo obliko. Bil je državnik, voditelj in učitelj.

To bo minuta tišine, polna kritičnih sprehodov nazaj v preteklo leto. Smo bili vredni dediči? Smo bili dovolj zreli nasledniki njegove misli in njegovega dela? Smo znali spoštovati in izpolniti obljube, ki smo mu jih dali, ko je odhajal? Res je, šele leto je minilo, odkar je odšel in to leto je bilo eno najtežjih, ko bi ga najbolj potrebovali. Nakopičile so se težave na mednarodnem prizorišču, doma so nas udarile naravne katastrofe in vremenske nepravilike. Zajela nas je tudi svetovna gospodarska kriza, iz katere se poskušamo izvleči z doslednim izpolnjevanjem njegovih načel, po katerih mora imeti delo svojo veljavo, tisti, ki dela pa pravico, da sam odloča o uspehih svojega dela. Priznati moramo, da smo delali napake in da jih še delamo, da smo se pa na napakah tudi nekaj naučili.

Zato bo ta minuta tudi polna ponosa, da smo zdržali, da smo močni in enotni in da se težav, ki so pred nami, ne bojimo. Svetu smo že dokazali, da znamo tudi sami nadaljevati začrtano pot in naš sistem samoupravljanja še naprej poglobljati in bogatiti. Zavedamo se tudi, da samo z lastnim delom lahko premagamo gospodarske težave, v katerih se nahajamo in smo za to marsikaj pripravljeni žrtvovati. Samo od tega je tudi odvisen naš družbeni sistem in naša neodvisnost, ki jo je tovariš Tito znal tako uspešno braniti. Zavedamo se, da je za to potrebna zvestoba, poštenost in delo.

Zato bo ta minuta polna žalosti, polna spominov in delovnih načrtov, prežetih s trdno voljo, da jih hočemo doseči.

Zato bo to samo minuta...

(Iz poročila Sveta za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij NOB pri OK SZDL

N. S.

Pred srečanjem na Gornjih Lazah

40. letnica vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti in 40. letnica OF

Letos bomo proslavili 40-letnico vstaje in 40-letnico OF. Svet za ohranjanje in razvijanje revolucionarnih tradicij NOB pri občinski konferenci SZDL priporoča, naj bi v delovnih kolektivih, organizacijah, društvih in krajevnih skupnostih proslavili obletnico ob državnih praznikih, ob jubilejih delovnih organizacij ali ob že ustaljenih kulturnih praznikih, da bi se število prireditev tako ne povečevalo. Razen vstaje naj se prikaže tudi razvoj socialistične revolucije in povojne izgradnje.

bodo proslavo 40-letnice povezali s tradicionalnim srečanjem, ki ga bo letos organizirala

*****
*
* *Za jubilejno oblet-*
* *nico Osvobodilne*
* *fronte slovenskega na-*
* *roda in mednarodni*
* *praznik dela čestita-*
* *mo vsem delovnim*
* *ljudem Gozdnega go-*
* *spodarstva*
*
*****

UREDNIŠTVO

Delavci GG Novo mesto

TOZD Gozdrastvo Črmošnjice.

Občani Novega mesta, Črnomlja in Metlike bodo slavili 4. julija na Gornjih Lazah, kjer bo odkrit spomenik leta 1941 padli Belokranjski četi, in 29. oktobra, ob občinskem prazniku na kraju ustanovitve Novomeške čete.

Obeležitev 40-letnice naj ima idejnopolitični, moralni, kulturni in vzgojni pomen za vse občane. Jubilej naj bo tudi povezan s počastitvijo tovariša Tita in njegovega dela.

Zaključni račun in še nekaj podatkov

Pet let je, odkar obstaja TOK Gozdarstvo Črnomelj v taki organizacijski obliki, kot je sedaj. Minilo je torej eno plansko obdobje in prav je, da tudi to zadnje leto pogledamo, kako je potekalo poslovanje TOK. (Zaključni račun smo objavili v prejšnji številki.)

Poslovni uspeh je za preteklo leto zadovoljiv, kljub temu pa nismo dosegli plana, ki smo si ga postavili za leto 1980. Predvsem velja to za blagovno proizvodnjo.

V letu 1980 je znašala blagovna proizvodnja 14.045 m³: 13.082 m³ je bilo listavcev in 963 m³ iglavcev.

Vrednost vseh prodanih sortimentov je znašala 31.492.112 din, prodanih pa je bilo nekaj več m³ (14.657) kot pa je bilo odkupljenih (zaloga iz preteklega leta). Blagovno proizvodnjo smo uresničili le z 91 odstotki, saj nam manjka do plana 1450 m³.

Verjetno bo marsikoga zanimalo, kam smo prodajali naše sortimente. Naj naštejemo le večje kupce: Novoles 2427 m³, Savinja Celje 808 m³, DIP Karlovac 974 m³, Tovarna nameštaja Dugo selo 636 m³, Mrežnica Duga Resa 915 m³, P. Z. Gola 1257 m³, Meblo 455 m³, Zasavski premogovniki 561 m³, Celuloza-Krško 467 m³. V inozemstvo je bilo v preteklem letu prodano 1059 m³ tehničnega lesa in 634 m³ drv trdih listavcev.

Za 2143 m³, prodanih v inozemstvo, smo izstržili 6.741.420 din, kar predstavlja od celotne prodaje 21 odst.

V izvoz smo oddali les, za katerega se domača predelovalna industrija ni zanimala.

V gojenju smo planirali dela v višini 6.907.801 din, porabili pa smo 7.476.386 din, kar je 8% več kot pa je bilo planirano.

Vseh porabljenih sredstev nismo zbrali sami. Za osnovanje in vzdrževanje intenzivnih nasadov smo dobili od SIS 138.330 din ter od tovarne celuloze Djuro Salaj, kot sovlagatelja, 1.910.283 din.

V preteklem letu je svet kooperantov namenil za urejanje gozdnih potov in popravilo vlak 1.387.692 din ter za doplačilo za les 934.709 din.

JOŽE VIDERVOL, dipl. ing.

O gospodarjenju TOZD Črmošnjice v letu 1980

Na naslednjih delovnih mestih je bilo zaposlenih 84 delavcev:

vodja TOZD	1
pomočnik	1
revirni vodja	2
tehnik v revirju	3
delovodja	1
obrat.knjig.	1
blagajnik-adm.	2
kuharica	2
snažilka	2
šofer	3
šofer avtobusa	1
manipulant	2
miner	1
traktorist	7
voznik	3
nosač	1
cestar	7
sekač	32
gojit. dela	11
sklad. ekonom	1

— Plan gozdne proizvodnje (izkoriščanje gozdov) smo presegli za pet odstotkov.

— Posekali smo 26.385 m³ lesa.

— Načrtovane učinke smo presegli:

pri sečnji iglavcev za 15 odst.,

pri sečnji listavcev za 30 odst.

pri sečnji prostorninskega lesa za 16 odstotkov.

— S traktorji smo spravili 15.916 m³ lesa (na 1 traktor povprečno 2.340 m³) za 1 m³ smo porabili 0,57 ure. Za spravilo smo porabili 12 odstotkov manj časa kot smo načrtovali.

— S konjsko vleko smo spravili 2758 m³ lesa, z bosanskimi konjiči pa 2403 prm drv

in pri tem presegli načrtovani učinek za 13 in za 3 odstotke.

— S kamioni smo prepeljali 25405 m³ lesa in za 1 m³ porabili 2,58 ure. Normo smo presegli za 20 odstotkov in porabili pri tem dobrih 1000 ur manj kot smo planirali.

— Neposredno kupcu smo oddali 16.960 m³ lesa, ostalo količino pa preko skladišč.

— Nekatera gozdnogojitvena dela smo presegli, pri drugih pa načrtovanega nismo dosegli, vendar primerjava z načrtovanim po vrednosti pokaže, da je plan v celoti nekoliko presežen (2 odstotka). Direktni stroški za pogozdovanje 1 ha so znašali 21.457 din, kolikor je bilo tudi predvideno po planu. Vrednost sadik (15000 din) v znesku ni zajeta. Stroški za obžetev so dosegli po ha 92 odstotkov čiščenja 81 odstotkov in drugega redčenja le 29 odstotkov od planiranih.

— Podrobni podatki o celotnem prihodku, ki je bil v primerjavi s planom dosežen s 116 odstotki, so bili objavljeni v prejšnji številki Dolenjskega gozdarja, kažejo pa, da je bilo gospodarjenje TOZD gozdarstva Črmošnjice tudi v letu 1980 uspešno.

JANEZ ŠEBENIK

*****

„Tito se je znal prilagoditi ritmu revolucije. Vedno je znal biti na pravem kraju in se na pravi način ravnati v zgodovini. V svojem življenju se ni nikoli umaknil. Tito ni bil žrtev zgodovine, marveč je zgodovino živel.“

ALBERTO MORAVIA,
italijanski pisatelj, 1980

Pogled na Črmošnjice z gozdarskim domom. (Foto J. Penca).

Pogled v zapisnik: DELAVSKI SVET

V sredo, 22. aprila 1981, je bila 8. seja delavskega sveta GG Novo mesto s sledečim dnevnim redom:

1. pregled in potrditev zapisa zadnje seje,
2. delegatska vprašanja in pobude,
3. poročilo o analizi sklenjenih samoupravnih sporazumov in obveznostih delavcev GG do izpolnjevanja teh sporazumov,
4. poročilo o uskladitvi pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke z družbenim dogovorom,
5. poročilo in razprava o problematiki nastajanja invalidnih oseb in zaposlovanju invalidov,
6. poročila delegatov o njihovem delu v samoupravnih interesnih skupnostih,
7. razprava in sklepanje o organizaciji urejevalne službe,
8. poročilo o izvajanju proizvodnega plana v prvem trimesečju letos,
9. zemljiškoknjižne zadeve,
10. razprava in sklepanje o pritožbah delavcev zoper sklep o zavrnitvi prošnje za stanovanjsko posojilo,
11. odgovori na delegatska vprašanja,
12. razno.

OBRAZLOŽITEV K DNEVNEMU REDU

K 1. točki:

Delavski svet je na zadnji seji, ki je bila 13. marca razpravljala in sklepal o naslednjem:

— razpravo o zaključnem računu za leto 1980 je sklenil z naslednjimi ugotovitvami: O realizaciji plana so razpravljali delavci v TOZD. Zaključni račun so delavski sveti sprejeli. Rezultati so ugodni. Analiza o poteku proizvodnje, ki so jih TOZD izdelale vsaka za svoje področje dela in poročilo direktorja na seji, naj služi za še boljše delo v letošnjem letu.

— Sprejel je dopolnitev plana za leto 1981, ki zajema pridobivanje lesa in prodajo, gozdnogojitvena dela, združevanje sredstev, cene storitev in uslug, svobodno menjavo dela med TOZD in skupnimi službami ter pridobivanje in razporejanje dohodka. V zvezi s planom je bila še posebej poudarjena naloga uresničenje plana blagovne proizvodnje v zasebnem sektorju.

— Sprejet je bil predlog o dopolnitvi investicijskega plana za leto 1981. Nekaj denarja je na razpolago tudi za tiste

postavke, ki so bile predvidene v drugem planu. Razen tega bomo nabavili še dva kamiona TAM in še nekatera druga osnovna sredstva.

— Sprejel je samoupravne sporazume o kamionih, motornih žagah in nakladalnih napravah, ki jih sklepamo s proizvajalci teh naprav.

— Sprejel je informacijo o delu v Brkinih in izrekel priznanje vsem, ki so v tej akciji sodelovali.

— Sprejel je informacijo o proizvodnji v zimskem času in v tej zvezi zadolžil vse delavce, da sedaj, ko je ugodno vreme, nadoknadijo izpad, tako, da intenzivneje delajo, čim manj izostajajo z dela, v konicah pa delajo tudi ob prostih sobotah oziroma podaljšujejo delovni dan.

— Sprejel je predlog programa dela delavskega sveta za letošnje leto.

— Sprejel je predlog cen maloprodaje tehničnega lesa in drv na drobno. Cenik je poslan vsem TOZD in TOK.

— Janeza Gašperšiča je imenoval v upravni odbor počitniškega doma Bohinjska Bistrica.

— Dipl. ing. Adija Štora je določil za delegata v združeno zvezo Slovenije.

— dipl. ing. Jerneja Piškurja je določil za delegata v zemljiško skupnost Grosuplje.

— Priporočil je delavskim svetom, da priznajo na podlagi dela in delovnih izkušenj svojim delavcem interne kvalifikacije.

— Dal je pobudo za priznanje beneficirane delovne dobe šoferjem tovornih vozil. Predlog smo poslali poslovnemu združenju.

— Na seji so bili dani tudi naslednji odgovori:

Število zaposlenih se je na skupnih službah povečalo na račun dveh inštruktorjev.

Poprečni osebni dohodki so v SRS znašali v gospodarstvu 8.517,00 din, pri GG pa 9.349,00 din, v obeh primerih pa so se v letu 1980 povečali za 19 odst.

Normative sprejema v skladu s pravilnikom o normah, sprejetim 18. 12. 1980, delavski svet delovne organizacije.

Delavski svet daje soglasje za nakup gozdnih parcel Mlake, TOZD Črnomelj.

K 2. točki:

V dnevni red smo zopet uvrstili delegatska vprašanja in pobude. Gre za tekoče razreševanje vprašanj, ki se pojavljajo v našem vsakdanjem življenju.

K 3. točki:

Splošna služba bo za sejo pripravila pregled samoupravnih sporazu-

mov, ki so jih sklenile TOZD in TOK ter delovna organizacija. Prikazane bodo tudi obveznosti, ki izhajajo iz sporazuma. Vprašanja o sklepanju dogovorov in sporazumov so večkrat na dnevnem redu samoupravnih organov, ki pa ne dobijo vedno zanesljivega odgovora. Poročilo bomo še posebej objavili v Dolenjskem gozdarju.

K 4. točki:

Pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke je treba uskladiti z družbenim dogovorom o osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog in družbenim dogovorom o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo. Najbolj pomembna sprememba bo, da bomo v bodoče v pravilniku imeli le splošne določbe o povračilih stroškov in nadomestilih, medtem ko bodo konkretne višine povračil in nadomestil določali delavski sveti temeljnih organizacij. Spremembe in dopolnitve pravilnika bomo sprejemali na referendumu.

K 5. točki:

Pri gozdnem gospodarstvu je iz leta v leto več delovnih invalidov. Invalidnost je v pretežni meri posledica poklicnih bolezni ožilja, sluha in hrbtenice. Zaradi razporeditve invalidov na druga dela se kaže občutnejša potreba po zaposlovanju novih delavcev. Pa tudi zaposlovanje invalidov je vedno bolj težavno. Vsi invalidi bi radi delali še naprej v svoji TOZD pa čeprav je včasih težko najti delovne naloge in opravila. Ni rešitve v tem, da invalida samo zaposlimo, ne glede na njegovo delo. Invalidi so delavci, ki bi radi glede na svojo preostalo delovno zmožnost aktivno delali in tudi kar največ naredili. Na seji bomo morali ugotoviti vzroke za nastanek invalidnosti, se pogovoriti o odpravi vzrokov. Nadalje moramo določiti delovne naloge in opravila, kje invalidi lahko delajo in sprejeti priporočilo o prerazporeditvi invalidov v druge TOZD, če je to smotno. To problematiko vključujemo na dnevni red tudi zaradi vedno večjega pritiska delavcev za priznanje invalidnosti, zlasti prve in tretje stopnje. S tem je povezana tudi razprava o beneficiranem stažu, ki ga že imajo sekači, zahtevajo pa ga še šoferji, traktoristi in nakladalci lesa. Poročilo in zaključke seje bomo objavili v glasilu.

K 6. točki:

Na dnevnem redu seje so tudi poročila o delovanju delegatov v samoupravnih interesnih skupnostih materialne proizvodnje. Gre za pregled dela samoupravnih interesnih skupnosti, ki jih financiramo na podlagi vsakodnevnih menjave dela. Iz

poročila, ki so ga delegati pripravili, je razvidno, da gre za zelo zapleten samoupravni pa vendar najbolj demokratičen sistem odločanja. Delavcem v TOZD je dana možnost ne samo vpogleda v delo in financiranje dejavnosti, pač pa tudi neposrednega odločanja o vseh teh vprašanjih. Koliko se tega poslužujemo pa je seveda odvisno od naših sposobnosti in hotenj. Torej od angažiranosti delegatov in njihove vsakokratne povezave z delavci oziroma organi, ki so jih določili ali izvolili. Poročila bomo objavili v Dolenjskem gozdarju.

K 7. točki:

O novi organiziranosti urejevalne službe poteka razprava že od 1968 leta. Na lanski seji delavskega sveta je bila zadeva ponovno obravnavana. Ko je bilo že vse pripravljeno za prenos te dejavnosti na TOZD oz. TOK, se je izvedba zopet odložila z utemeljitvijo, da je potrebno počakati nov pravilnik, ki bo to področje bolj natančno urejal. Pravilnik bo sprejet po izidu zakona o gozdovih in kolikor smo seznanjeni ne bo določal, kje naj bodo urejevalci vključeni v delo. Komisija, ki je imenovana za pripravo predloga nove organiziranosti urejevalne službe, je pripravila gradivo in ga poslala vsem TOZD in TOK v razpravo. V gradivu priporoča samoupravnim organom, da sprejmejo pobudo o prenosu urejevalne službe iz DSSS na TOZD in TOK.

K 8. točki:

Prvo trimesečje je za nami. V tem času nam je dobra dva meseca nagajala huda zima. 25 delavcev je delalo v Brkinih. Do lesa, ki je bil že lansko leto posekan v gozdu, nismo mogli priti zaradi visokega snega. Zaradi tega je primanjkovalo lesa na žagarskih obratih Novolesa, IMV in Pionirja, pa tudi na naših lastnih žagarskih obratih in tesalnici. Razen tega so v začetku letošnjega leta porasli izostanki z dela, predvsem deževnih dni in na račun bolniške. Zaradi izredne zime je bila slabša izkoriščenost traktorjev, pa tudi kamioni niso bili dovolj izkoriščeni.

Samo enotni lahko ubranimo vse naše pridobitve

„Samo taka Jugoslavija, kakršna je — enotna, z enakopravnostjo vseh narodnosti, je sposobna braniti svojo zemljo, ta svoj teritorij, na katerem živijo naši narodi. Samo enotna Jugoslavija je sposobna obvarovati vse tisto, kar smo pridobili doslej...“

JOSIP BROZ TITO — v Zenici, 5. aprila 1971

Izostanki z dela v letu 1980

NEZGODE S POŠKODBAMI, BOLEZNI, BOLEZ NINE

V primerjavi z letom 1979 smo pri delovni organizaciji v letu 1980 zabeležili znižanje pogostosti in resnosti, tako nezgod s poškodbami pri delu, kakor tudi bolezni. To znižanje je večje pri nezgodah s poškodbami pri delu kot pri boleznih, medtem ko nezgode s poškodbami izven dela vztrajajo na visoki ravni in se njihova resnost iz leta v leto celo povečuje.

Kratek pregled stanja je sledeč:

1) Nezgode s poškodbami v zvezi z delom

Razveseljivo je, da se upadajo števila in pogostosti poškodb v zvezi z delom pri delovni organizaciji, ki smo mu priča že od leta 1973 dalje, nadaljuje tudi v letu 1980.

Od rekordnih 143 primerov poškodb v zvezi z delom in

pogostostjo 18,9 odstotkov v letu 1973, je postopoma prišlo do padca na 75 primerov takih poškodb in pogostost 9,96 odst. v letu 1980. Od leta 1973 do leta 1980 je torej pogostost poškodb upadla za 47 odst. ali na indeks 53. Od tega odpade na nezgode s poškodbami na poti na delo ali z dela 12 primerov ali pogostost 1,6 odst. v letu 1973 in 4 primeri ali pogostost 0,53 odst. v letu 1980 (indeks znižanja 33).

Resnost nezgod se je gibala nekoliko drugače. V letu 1976 je bila najvišja in je znašala kar 33,7 dni izostanka z dela na eno poškodbo, nato pa je upadla, do najnižje ravni pri nas doslej – 22,2 dni v letu 1980.

– Primerjava z letom 1979 kaže, da smo imeli 1980. leta 12 primerov ali za 13,8 odst. manj poškodb v zvezi z delom (87 : 75). Pri tem pa je ostalo število nezgod s poškodbami na poti na delo in z dela nespremenjeno. Že tretje leto zaporedoma smo imeli po 4 take primere letno. Zanimivo je, da so v preteklem letu vse štiri nezgode na poti nastale med vožnjo z mopedom.

Resnost poškodb se je v letu 1980 sicer znižala od 23,3 dni izostanke na 22,2 dni ali za 5 odst., žal pa sta se pripetili dve zelo hudi nezgodi s poškodbami, od tega ena s smrtnim izidom. Umrli je sekač Lovro Bubnjič, TOZD Gozdarstvo

Črmošnjice, težko pa je bil poškodovan miner Ivan Pavlenč, TOZD Gradnje.

– Nadpovprečno pogostnost nezgod, torej nad 9,96 odst., kolikor je znašala v preteklem letu za delovno organizacijo kot celoto, so imeli: TOZD Črno-melj (15,31 odst.), TOZD Straža (14,70 odst.), TOK Trebnje (12,90 odst.) TOZD „Gradnje“ (12,12 odst.) in TOZD Črmošnjice (10,34 odst.).

Na TOZD Vrtnarstvo in hortikultura se je pripetila na poti z dela ena nezgoda s poškodbo.

– Nadpovprečno resnost nezgod, torej nad 22,2 dni pa so imeli: TOZD Gradnje (59,8 dni), k čemur je največ prispevala težja poškodba minerja Pavlenča, TOZD Črno-melj (34,5 dni) in TOZD Straža (24,3 dni), medtem ko je TOZD Podturn na poprečju.

– Največje znižanje pogostosti nezgod v primerjavi z

letom 1979 beležita TOK Črno-melj (indeks 34 ali 66 % manj kot leta 1979) in TOK Novo mesto (indeks 51 ali 49 odst. manj). Ugodno znižanje kaže tudi TOZD Podturn (indeks 69 ali 31 odst. manj) ter TOZD Črmošnjice (indeks 71 ali 29 odst. manj).

– Največji porast pogostosti nezgod je zabeležen pri TOZD Gradnje (od ene poškodbe na poti v letu 1979 na 4 poškodbe na delu v letu 1980 ali indeks 436). V manjši meri beležijo porast še: TOZD Črno-melj (indeks 114), TOK Trebnje (indeks 113) in TOZD Novo mesto (indeks 103).

Na splošno lahko trdimo, da dosegamo v prizadevanjih za zniževanje pogostosti nezgod, s tem pa tudi za večjo humanizacijo in produktivnost dela, dokaj ugodne rezultate.

Prav to pa naj nam bo spodbuda za še večja in učinkovitejša prizadevanja na tem področju v bodoče. Še posebno pozornost moramo posvetiti varnosti pri delu ob uvajanju novih tehnologij dela, saj te lahko prinašajo s seboj tudi manj znane ali še neznane nevarnosti za poškodbe in zdravje delavcev.

Preprečevanje družbene škode v poškodovanih gozdovih

Minula zima je povzročila veliko škode našemu gospodarstvu. Najhujše posledice gozdarstvu in kmetijstvu so v predelih Brkinov. Da bi preprečili še nadaljnjo škodo so se gozdarji v SR Sloveniji organizirali in

dogovorili za pospravitvev poškodovanih gozdov. Celotno območje je bilo razdeljeno na 12 delov, posameznim gozdnim gospodarstvom iz vse Slovenije pa predlagamo, da na teh delih opravijo pospravitve. S takim ukrepom bo preprečena nadaljnja škoda na družbenem premoženju. Omogočena bo smotrna izraba lesa iz poškodovanih gozdov, poškodovanim sestojem pa bo omogočena čim hitrejša naravna obnova.

Ker gre v tem primeru za preprečevanje družbene škode, je dolžnost družbenega pravobranilca samoupravljanja, da predlaga določene ukrepe. Tako je s posebno okrožnico obvestil vsa gozdna gospodarstva o pomenu te akcije in podal predlog za sestavo programa del, ki jih je potrebno opraviti. Program, ki vsebuje ukrepe za odstranjevanje posledic poškodb tudi na domačem območju, naj sprejme delavski svet OZD.

Naše TOZD so s pospravitvami pričele na našem območju in na predelu Brkinov. O poteku naše akcije in s programom bomo seznanili družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije.

JOŽE LUKŠIČ

JOŽE LUKŠIČ

Bogo Špiletič, kandidat za člana občinskega sveta ZS

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Novo mesto predlaga iz naše delovne organizacije kot možnega kandidata za člana občinskega sveta zveze sindikatov Novo mesto tov. Boga Špiletiča in ga v razpisu, ki so ga prejele vse DO, predstavlja tako:

Bogomir Špiletič, roj. 19. 12. 1933, po poklicu varnostni inženir, zaposlen pri gozdnem gospodarstvu DSSS Novo mesto na delih in nalogah vodje službe za varstvo pri delu. V tem mandatnem obdobju je član izvršnega odbora osnovne organizacije zveze sindikatov, komisije za socialno politiko in družbeni standard pri občinskem svetu zveze sindikatov Novo mesto, komisije za OD pri GG – DSSS, sveta višje varnostne šole v Ljubljani, odbora za varstvo pri delu pri splošnem združenju gozdarstva in delegacije za SIS pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Drugi trije kandidati so Tomaž Možina in Mira Kump iz Novoteksa ter Marija Kulovec iz frizerskega salona v Straži.

Poprečni OD v letu 1981

Iz statističnih podatkov je razvidno, da so bili poprečni OD v SR Sloveniji v letu 1980:

kosmati OD	skupaj 12.756
čisti OD	8.767
stopnja rasti 80/79 v %	

kosmati OD	19,2
čisti OD	18,6

V naši delovni organizaciji so bili OD sledeči:

kosmati OD	13.775
čisti OD	9.349
stopnja rasti 80/79 v %	

kosmati OD	21
čisti OD	19

Naši osebni dohodki so bili višji od poprečnih v SR Sloveniji za 7 odstotkov. To razliko v

višjih osebnih dohodkih opravičujemo s slabšimi delovnimi razmerami v gozdni proizvod-

	gospodarstvo	negospodarstvo
kosmati OD	12.376	14.867
čisti OD	8.517	10.161

kosmati OD	19,5	17,6
čisti OD	19,	16,8

nji. Pred leti smo imeli za slabe delovne razmere terenski dodatek, ki smo ga prenesli na osebne dohodke.

Primerjave osebnih dohodkov gozdarstva v SR Sloveniji nam pokažejo, da so naši osebni dohodki enaki poprečju panoge.

Gozd se prebuja, vabi in opozarja

Prvi znanilci pomladi so opravili svoje poslanstvo. Zvončki in drugo pomladansko cvetje so prepustili mesto drugemu gozdnemu rastlinstvu. Prizemni in nadzemni gozdni sloj oživljata. V drevesnih krošnjah je slišati ljubezenske klice ptic, ki se zbirajo v pare in iščejo ugodna mesta za gnezdenje.

Prvi zajčki že tekajo po polju in gozdu. Srne zbirajo primerna mesta, kjer bodo porajale. Vsa narava se ponovno oživlja. Tudi človek se veseli življenja v zelenem. Vse pogosteje zahaja v gozd.

V gozdu je potrebno, da se njegovi harmoniji prilagodi, jo opazuje in spremlja, ne da jo s silo prekinja. Narava ne pozna nasilja. V njej vlada le trajna borba za golo življenje. Nasilje povzroča lahko le človek.

Spomladi in poleti zahajamo v gozd z vso mogočo tehniko na delo ali na gremo le na

sprehod ali po gobe ter gozdne sadeže. Vsak človek najde v gozdu kaj zanimivega. Vse je lepo in prav, če so obiskovalci gozdov disciplinirani. Včasih pa delajo veliko škodo rastlinskemu in živalskemu svetu. Neprevidno ravnanje z ognjem lahko povzroči nepopravljivo škodo.

Zato je v gozdu ali njegovi bližini netenje ognja prepovedano.

V gozdu je dovoljena rekreacija, nabiranje gob, sadežev in plodov, vendar le tako, da se ne dela škoda. Gozd je dobrina splošnega pomena in ga moramo vsi varovati. Res je za gozd najbolj značilno gozdno drevje, toda samo to še ni gozd. Gozd je združba vsega rastlinskega in živalskega sveta. Težnja naše družbe je, da bi bil gozd čim bogatejši in da bi bila rastlinski in živalski svet v medsebojni harmoniji. Nedopustno je podpirati eno stran na račun druge.

Naša stvarnica narava je lepa in bogata. Okrog vsakega grma je po več zdravnih rastlin in pridnim rokam se vsepovsod nudi zaslužek za vsakdanji kruh. Žal je v gozdovih vse več smetišč in odpadkov, ki so dragocene industrijske surovine. Ker naša industrija take surovine potrebuje in tudi drago plačuje, je možno tudi s čiščenjem gozdov in človekovega okolja služiti denar. Še posebno je tako opravilo primerno za mladino, saj s tem pridobiva delovne navade, vrača industriji odpadne surovine in pri tem še zasluži.

Tako delo naj bi starši in šole bolj pospeševali.

Ko se bomo na kakršenkoli način mudili v gozdu, bomo pogosto naleteli tudi na mlado divjad. Kaj je lepšega kot videti mlado srnico! Zavedati pa se moramo, da je za divjad življenje le v prosti naravi. Zato mladičev ne odnašajmo iz njihovega sveta, pustimo jih, tudi ne dotikajmo se jih, saj jih matere pogosto zavrnejo, če imajo zadah po človeku. O

morebitni resni osirotelosti katerikoli divjadi v naravi pa obvestimo najbližjega lovca ali postajo LM. Vsako drugačno ravnanje je kaznivo.

V naravi je vsa divjad plaha. Človeka se boji, kar je normalno obnašanje vseh divjih živali. Če se žival obnaša drugače, nekaj z njo ni v redu. Umaknimo se, saj ne vemo, če ni obolela za steklino, ki je tudi človeku smrtno nevarna. Sedaj na območju GG Novo mesto steklina še ni ugotovljena, nezadržno pa se širi in bo zagotovo prišla tudi k nam – morda je celo že tu, a zanjo ne vemo. Zato bodimo vsepovsod previdni – ne dotikajmo se divjadi, še pri domačih živalih moramo biti previdni, četudi so cepljene proti steklini.

Namen mojega sestanka je opozoriti na lepote gozda in na napačno ravnanje, ki se lahko žalostno konča tako za naravo kot človeka. Če se bomo primerno obnašali, se bomo iz gozda vrnili vedno prijetno razpoloženi in zadovoljni.

TONE HOČEVAR, dipl. ing.

Ohranimo in obogatimo našo krajino!

Veliko je bilo že napisanega o ohranjanju posebnosti naših krajin. Začeli smo se zavedati njihovih lepote, znanstveniki in ustanove pa proučujejo njihov pomen v sodobnem svetu.

Naše področje je temeljito proučil pokojni ing. gozdarstva tov. Ciglar v svoji knjigi „O ohranjanju kočevske krajine“. Tudi drugi strokovnjaki svetujejo, naj ne bi preveč spreminjali krajin z različnimi nepravilnimi posegi sečenj, kakor tudi uničevanje raznih znamenj in ostalih posebnih objektov.

Kako pa je pri nas na južnem pobočju Roga, če primerjamo sedanje stanje z opisi ing. Ciglarja? Veliko površin smo na novo pogozdili predvsem na pašnikih in neizkoriščenih košenih. Pri tem smo posvečali posebno skrb krajin, da le-ta ni postala enolična. Pustili smo vmes zanimive skupine grmovja in drevja, lipe, češnje, breze in trepetlike.

Velike spremembe so nastale v nekdanjih vaseh in zaselkih. Potrebno bi bilo ohraniti vsaj nekaj posebno zanimivih gradenj iz kamna. Še danes mimoideči občudujejo mojstrovine v teh zaselkih. Nekatere smo očistili grmovja in pri tem pridobili nekaj drv. Pomladili

smo sadno drevje in na dobrih tleh okoli zidin posadili samonikle slive, orehe, pa tudi sadike sadnega drevja (Sredgora, Škrilj, Planina, Topličice).

Ohraniti ali vzgojiti moramo vaše lipe in ostala drevesa, v katera so vrezana tudi imena partizanskih stražarjev. Na našem področju je precej raznih znamenj, katera bi bilo potrebno ohraniti. Nekatera od teh so že obnovljena.

Za naše kraško področje so posebnega pomena vodni viri. Urejamo zajetje vode na Planini in vodjak v Sredgori, Zagradcu in Slabi gorici. V načrtu pa imamo tudi popravilo studencev v Ponikvah, Golobinjeku, Sredgori in Topličicah.

Skrbimo tudi za pomnike iz NOB. Nekaj teh bomo na novo obeležili. Služili naj bi kot orientacija na terenu. Dva bela kamna spominjata na padli sestri partizanki.

V teh krajih smo ostali le še gozdarji, zato smo predvsem mi zadalženi, da ohranimo te kraje prijetne in zanimive. Ni nam žal vložiti tudi kak dinar za ohranitev in obogatitev krajine, ki naj okrepi našega delovnega človeka, mu da moči in svežine za lepši jutrišnji dan.

FRANC JANEŽ

Kažipot s krmilnico pri logarnici na Planini kaže Janežovo skrb za ptice in smisel za popestritev okolja. (Foto J. Penca).

Zdravstveno, pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov – kaj vemo o njem?

Za razliko od zavarovanja po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov, ki obremenjuje s prispevkom kmetijo ne glede na število članov kmetijskega gospodarstva in tudi zagotavlja samo en enoten znesek starostne pokojnine na posamezno kmetijo, je vsak posameznik v pokojninsko invalidskem zavarovanju samostojno zavarovan, ne glede na število članov na kmetijskem posvetu, za vse pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja in tudi z organizacijo solidarno zavezan za plačilo prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Kar zadeva presojo o tem, ali so izpolnjeni pogoji za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pripominjamo, da pred sprejemom v zavarovanje ni predviden zdravniški pregled kmeta, kot je to predvideno za delavca v združenem delu. Vendar se lahko v zavarovanje prijavi le, dokler je še delovno sposoben, saj le tak kmet izpolnjuje z zakonom določen pogoj, to je, da združi v proizvodnem sodelovanju poleg sredstev tudi svoje delo.

II. IZRAČUN OSEBNEGA DOHODKA OZ. ZAVAROVALNE OSNOVE

Delež osebnega dohodka v posameznih kmetijskih pridelkih na 100 kg odnosno 100 litrov pridelka (primer je za leto 1979 in 1980):

1. mleko	305,68 din
2. pitano govedo	1.607,12 din
3. plemen. govedo	1.699,45 din
4. prašiči	1.546,89 din
5. pšenica	214,41 din
6. koruza	205,84 din
7. krompir	203,77 din
8. grozdje	829,99 din
9. jabolka	526,33 din
10. senor	112,90 din
11. piščanci	
brojlerji	88,95 din
12. jajca, 100 kosov	13,33 din
13. med	2.612,56 din

Osebni dohodek v din/m³ gozdnih sortimentov

14. prostorninski les listavcev	561,38 din
15. sortiment iglavcev	365,98 din
16. hlodovina listavcev	365,98 din

Za druge kmetijske pridelke uporabljajo TZO lasten izračun. Osebni dohodek izračunamo tako, da na vsakih 100 kg

pridelka ali litrov mleka ali m³ lesa, prodanega pogodbeni organizaciji, upoštevamo zgoraj navedene zneske. Za leto 1981 bo združna zveza Slovenije določila vsem kmetijskim pridelkom in lesu nove izračune, glede na statistični porast cen kmetijskih pridelkov in lesa.

V osebni dohodek, dosežen iz proizvodnega sodelovanja, se razen dohodka za prodane kmetijske proizvode in les šteje tudi dohodek iz kmečkega turizma kot gospodarske dejavnosti in dohodek iz delovnega razmerja pri organizaciji, s katero zavarovanec pogodbeno proizvodno sodeluje ali pri drugi OZD (npr. dohodek od zbiranja in prevoza mleka). Pogoj je pogodba in potrdilo, s katero se ta pravica uveljavi. Osebni do-

hodek mora znašati najmanj 55 odst. povprečnega osebnega dohodka delavcev v gospodarstvu v SRS za preteklo leto.

Pri tem naj omenim že dosedanje uspešno sodelovanje kmetijske zadruge „Krka“ s temeljno organizacijo koope- rantov pri gozdnem gospodarstvu Novo mesto. Ta temeljna organizacija želi sklepati s kmeti tudi pogodbe za sečnjo in spravilo lesa iz gozdov drugih lastnikov, ki ne zmorejo sami vršiti poseka in spravila lesa ter gojitvenih del. Na ta način bo kmetom omogočena dodatna zaposlitev izven sezone in dohodek. Ves ta dohodek pa se ravno tako šteje v osebni dohodek za uveljavljanje pravic iz pokojninskega in invalidskega

ter zdravstvenega zavarovanja, kar bo prišlo posebno prav manjšim kmetom.

Prijavo zavarovanja bo za kmeta predlagala tista organizacija (zadruga ali temeljna organizacijakoope- rantov pri GG), s katero kmet pretežno sodeluje. Ta organizacija bo skupaj s kmetom zavarovancem tudi solidarno zavezana za plačevanje prispevkov.

Do nadaljnjega se v praksi, zaradi nepopolnih navodil za izračunavanje osebnega dohodka, uporabljajo po navodilu Zdržne zveze Slovenije in skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja za dosego pravice do zavarovanja sledeče osnove:

Zavarovalni razred	neto zavaroval. osnova mesečno din	bruto zavar. osn. mes. čin (količ. 1,4870)	letna neto zavar. osn. čin	meseč. prisp. za pok. in inval. zav. po stop. 12,30% od bruto osnove
V.	4.437	6.483,79	53.244	797,50
IV.	5.347	7.813,57	64.164	961,05
III.	6.497	9.494,07	77.964	1.167,50
II.	7.640	11.164,33	91.680	1.373,20
I.	8.794	12.850,67	105.528	1.580,65

Zavarovalne osnove se zvišajo vsako leto posebej glede na statistično zvišanje povprečnih osebnih dohodkov delavcev v gospodarstvu v SRS. Te zavarovalne osnove se bodo za leto 1981, kot nam je znano, povečale za 18,6 odst. Stopnja 12,30 odstotkov, ki je bila določena za leto 1980, pa je za skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Novo mesto za leto 1981 zmanjšana in znaša 11,9 odstotkov od bruto zavarovalne osnove.

Če zavarovanec v posameznem letu ne izpolni pogojev o višini osebnega dohodka iz pogodbenega sodelovanja, ga je organizacija združenega dela dolžna odjaviti iz zavarovanja.

III. Prijava zavarovanja

1. Kmet, ki izpolni pogoje za zavarovanje vložiti zahtevo za pokojninsko, invalidsko in zdravstveno zavarovanje pri organizaciji, s katero pretežno sodeluje (zadruga ali gozdno gospodarstvo).

2. Za razvrstitev v zavarovalni razred se zavarovanec odloči ob vložitvi prijave zavarovanja. Če se za zavarovalni razred ne odloči sam, se ga razvrsti v 3. zavarovalni razred.

3. Zavarovanec – kmet lahko dokupi leta za čas prejšnjega opravljanja kmetijske dejavnosti, če mu je bila ta dejavnost edini in glavni poklic.

4. Zavarovanec ima v roku 12 mesecev od začetka prijave v zavarovanje pravico uveljavljati:

- zavarovalno dobo iz zaposlitve s pričami ali drugimi dokazili,
- sodelovanje v NOV,
- dobo, ko je bil član kmečke delovne zadruge v obdobju od 15. 5. 1945 do 31. 12. 1959.

Interesenti za zavarovanje naj se o pogojih pozanimajo v temeljni organizaciji, s katero sodelujejo ali na skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

IV. Kdaj zavarovanec izpolni pogoje za pokojnino?

– Za starostno pokojnino, ko doseže starost 60 let (moški) in 55 let (ženske) in da imajo najmanj 20 let zavarovalne dobe,

– ko doseže zavarovalno dobo 40 let (moški) oz. 35 let (ženske) ne glede na starost,

– borci NOV pred 9. 9. 1943 lahko uveljavijo starostno pokojnino z zavarovalno dobo 35 let (moški) in 30 let (ženske) ne glede na starost, oz. ko dosežejo starost 55 let (moški) in 50 let (ženske) in ima najmanj 20 let zavarovalne dobe,

– zavarovancu gredo pravice iz invalidskega zavarovanja od dneva, ko je postal invalid, oz. od dneva, ko je nastala telesna okvara, če ni izrecno drugače določeno.

Z upokojitvijo zavarovanca preneha obveznost plačevanja prispevkov. Če upokojeni zavarovanec umre, pridobijo pravico do družinske pokojnine žena, otroci oz. tudi bratje in sestre ter otroci brez staršev, ki jih je zavarovanec preživljal po določbah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

V. Zdravstveno zavarovanje kmetov

Tu poznamo dve vrsti zavarovanj:

a. zdravstveno zavarovanje za zdravstveno varstvo.

NIČ NAS NE SME PRESENETITI!

Tu so obvezno zavarovani vsi kmetje za primer bolezni (zdravstvene storitve na domu, v zdravstvenih ustanovah in bolnišnicah ter zdravila) po splošnih predpisih.

Prispevek za zdravstveno varstvo kmetov se bo za to vrsto zavarovanj za leto 1981 plačeval od katastrskega dohodka in dohodka od gozdov po stopnji 17 odstotkov, poleg enkratnega prispevka na gospodarstvo v znesku 960 din (pavšal).

b. popolno zdravstveno zavarovanje

V tem primeru gre za vse pravice iz zdravstvenega zavarovanja vključno s socialno varnostjo za primer bolezni. Pravice zavarovanih kmetov bodo v tem primeru izenačene s pravicami delavcev v združenem delu. Zavarovanec bo prejel enako zdravstveno izkaznico kot delavec. Na ta način bodo zavarovani le tisti kmetje, ki imajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje po sklenjeni pogodbi s skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

S porastom kmetijske mehanizacije in nesreč pri delu prihaja namreč vedno bolj v ospredje tudi vprašanje nadomestila za primer bolezni ali za primer nezmožnosti za delo. V tem primeru bo imel zavarovanec, rezen pravic zdravstvenega varstva, tudi pravico do nadomestila za primer bolezni nad 30 dni, kmečka zavarovanka pa pravico do nadomestila v času porodniškega dopusta in druge pravice v enakem obsegu kot delavci v združenem delu.

Razen prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje bodo morali plačevati tudi prispevke za financiranje zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot delavci v združenem delu in sicer za leto 1981: po stopnji 1,04% za nadomestilo za čas bolezni in 8,37% za zdravstveno varstvo skupaj: 9,41%

Prispevek se plačuje od bruto osnov, ki so določene za plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Kmetje zavarovanci, ki imajo popolno zdravstveno zavarovanje, ne plačujejo prispevkov za zdravstveno varstvo pod V.a.

Prispevka za zdravstveno zavarovanje so oproščeni za ves čas, ko so v bolniškem staležu.

Vrsta dokumentov družbeno-političnih organizacij in skupnosti, pa tudi naši samoupravni akti, nas zavezujejo, da aktivno in organizirano krepimo ter razvijamo splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. V miru bomo živeli le, če bomo pripravljene in sposobni vsak čas hraniti in ubraniti lastno domovino. To pa nam bo brez dvoma uspelo, če se bomo za to tudi pripravljali in usposabljali. Večina delavcev pozna svoje dolžnosti in naloge, ki jih bomo morali opravljati, če bi res prišlo do najhujšega. Kako smo pripravljene pa bomo pokazali v akciji „nič nas ne sme presenetiti“. Da bo vaja dobro uspela, morajo odgovorni nosilci ljudske obrambe in družbene samozaščite, komiteji za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter drugi samoupravni organi uskladiti obrambne načrte. Gre za to, da se že sedaj dogovorimo, kdo bo delal kje in kako, če bi do vojne prišlo. Vemo, da bo določeno število delavcev odšlo v vojaške enote, drugi pa bodo še naprej delali v svoji TOZD. Proizvodnja bo sledila potrebam naše ljudske armade in splošnega ljudskega odpora, zato bo moralo priti tudi do določenih prerazporeditev delavcev. Delavci, ki ostanejo v delovni organizaciji po razporedu, bodo podrobno seznanjeni z delom, ki ga bodo opravljali v vojnih razmerah. Sicer pa ni nobena skrivnost, če povemo, da bomo

morali tudi v bodoče gozdarji zagotoviti potrebam SLO dovolj lesa, na drugi strani pa bomo morali posvetiti kar največ skrbi varstvu gozdov.

Usposabljanje se moramo tudi za nudenje prve pomoči ter reševanje ljudi in premoženja. Vojaška tehnika je danes močno razvita. Grozijo nam z atomskim orožjem in uničevalnimi strupi. Temu se bomo lahko ubranili ali vsaj zmanjšali posledice, če bomo imeli in znali uporabljati osebna zaščitna sredstva in tudi pravočasno ukrepali. Akcija za zatamnjenje in izgradnjo ustreznih zaklonilnikov in zaklonišč ni samo parola ampak resno opozorilo na našo vsestransko opremljenost.

Naša skrb mora biti usmerjena tudi na področje družbene samozaščite. Gre za naš odnos do dela, ki mora biti kar najboljši, skrbno moramo upravljati z zaupanimi sredstvi, odpravljati lastne napake in opozarjati na napake drugih, aktivno se moramo vključevati v samoupravljanje itd.

Če bomo enotni tudi v bodoče in čvrsto povezani v naši socialistični samoupravni Jugoslaviji, bomo močni. In ker smo se usposobili in smo pripravljene za delo tudi v vojnih razmerah, je kaj malo verjetnosti, da bi do vojne sploh prišlo.

FRANC MARKOVIČ

Gozdarski študijski dnevi

Od 18. do 20. marca so bili v Novem mestu že tradicionalni gozdarski študijski dnevi, ki jih za gozdarske strokovnjake iz vse Slovenije vsako leto prireja gozdarski oddelek ljubljanske biotehnične fakultete. Udeležence, ki jih je bilo okrog 150, sta na začetku pozdravila predsednik Komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dipl. ing. Ivo Marek in predsednik občinske skupščine Novo mesto Uroš Dular.

Letošnja tema Intenziviranje in racionaliziranje pri gospodarjenju z gozdovi v SR Sloveniji je še posebej primerna ob prehodu v novo srednjeročno plansko obdobje. Gozdarstvo SR Slovenije namreč v preteklih letih ni v celoti opravilo zadanih nalog, tako v blagovni proizvodnji kot pri gojitvenih delih. Posvetovanje naj bo spodbuda zneprej, ko gozdarstvo dobiva še pomembnejše naloge v novem srednjeročnem planskem obdobju: s povečano blagovno proizvodnjo bolj preskrbovati lesno industrijo, ki je ena za izvoz najpomembnejših gospodarskih panog in z gojitvenimi deli povečevati proizvodne in druge koristne funkcije gozdov.

Seminar naj bi odgovoril predvsem na to, kako doseči ta cilj s čim manjšimi vlaganji, najbolj racionalno. To je bila vodilna misel vseh dvaindvajsetih predavanj, ki so jih pripravili člani biotehniške fakultete in strokovnjaki iz proizvodnje. Z vidika gospodarnejšega ukrepanja so bila obravnavana vsa pomembnejša gozdarska delovna področja od obnove, nege, varstva, sečnje in spravila pa do gradnje gozdnih vlakov in cest. Pri vseh teh delih bomo s smotno izrabo naravnih sil, proizvodnih sredstev in človekovih umskih sposobnosti z manjšimi vlaganji dosegli večje gospodarske uspehe, kar je cilj vseh ustalitvenih prizadevanj.

Študijski dnevi so lep primer posredovanja najnovejših znanstvenih dognanj gozdarjem za čim uspešnejše vsakodnevno delo.

Odbor za izobraževanje pri gozdnem gospodarstvu Novo mesto

razpisuje

V skladu s 17. členom samoupravnega sporazuma o enotnem urejanju izobraževanja, štipendiranja in pripravnika izobraževanja ob delu za naslednje skrajšane vzgojnoizobraževalne programe:

poklic	čas trajanja tečaja	št. delavcev
1. gozdni delavec — sekač	330 ur	22
2. gozdni delavec — gojitelj gozdov	320 ur	12
3. gozdni delavec — drevesničar	175 ur	11
4. gozdni traktorist	210 ur	5
5. miner	558 ur	2
6. inštruktor praktičnega pouka gozdarjski tehnik (iz območja Bele kr.)	84 ur	2
7. cestar	16 ur	25
8. šofer — upravljanje s hidravl. dvigalom	84 ur	2
9. gozdni delovodja	744 ur	2
10. strojniki gradbene mehanizacije	558 ur	2

Do izobraževanja imajo pravico delavci gozdnega gospodarstva Novo mesto in tisti delavci, ki jih temeljne organizacije sprejmejo na delo, pa še niso usposobljeni za opravljanje v razpisu določenih opravil in nalog. Rok prijave je do 1. julija 1981.

Predsednik:
KAREL TURK, I. r.

Razdeljena posojila za stanovanja

Odbor za stanovanjske zadeve je 23. februarja 1981 razdelil posojila delavcem za gradnjo in adaptacijo stanovanj. Posojila so prejeli:

I. TOZD „Gozdarstvo“ Novo mesto:

Stane Gazvoda 100.000, Janez Udovč 100.000, Franc Drab 79.000, Jože Rešetič 121.000, Anton Plantan 50.000, Franc Erlih 50.000, Jože Tisov 30.000, Jože Banič 100.000, Vida Kulovic 134.000, Ivan Turk 40.000 din.

Dva keglja do zmage

Na kegljišču Pri vodnjaku v Novem mestu je bil X. tradicionalni četverboj kegljačev gozdnih gospodarstev, na katerem so zmagali člani ZKGP Kočevje samo za dva keglja pred našo izbrano vrsto. Tekma je bila zelo zanimiva, saj so bile vse ekipe izenačene. Zaradi težkega „Vodnjakovega“ kegljišča in nove discipline, saj smo nastopili v borbenih igrah, se nismo najbolje znašli in smo delali napake. Imeli smo veliko praznih metov.

Rezultati: 1. ZKGP Kočevje, 547 podrtih kegljev, 2. GG Novo mesto, 545 (Goleš, Jereb, Puljak, Gašperšič, Blažič, Rustja, Štor, Rade, Kruh), 3. GG Postojna, 538, 4. GG Brežice 536.

Posamezno so podrli največ kegljev Porta (Postojna) 92, Žagar (Kočevje) 88, Maljevec (Postojna) 85. Naš najboljši je bil Rustja peti s 83 keglji.

Naslednje srečanje bo jeseni na kegljišču Terme v Catezu pod pokroviteljstvom GG Brežice.

NIKO GOLEŠ

II. TOZD „Gozdarstvo“ Straža:

Stane Šenica 140.000, Dušan Iskra 117.000, Franc Štraus 106.000, Milan Bradač 101.000, Jože Kastelic 40.000, Marija Turk 80.000, Stane Skube 120.000, Anton Turk 40.000, Valentin Murn 40.000, Vinko Dujič 40.000, Alojz Zaletelj 91.000 din.

III. TOZD „Gozdarstvo“ Podturn:

Rudi Struna 60.000, Tine Furlan 100.000, Alojz Gorše 89.000, Silvo Krese 79.000, Franc Struna 40.000, Jože Vrtar 100.000, Stipe Grgič 40.000 din.

IV. TOZD „Gozdarstvo“ Črmošnjice:

Luka Djukič 40.000, Leopold Fras 123.000, Jože Jakofčič 40.000, Pejo Kokalovič 40.000, Jože Medic 117.000 din.

V. TOZD „Gozdarstvo“ Črnomelj:

Jože Štricelj 87.000, Anton Agnič 80.000, Branko Puljak 60.000, Franc Petrovič 100.000, Ivo Šabič 40.000, Željko Abramovič 40.000, Milka Panjan 40.000, Vinko Dandič 40.000, Aščič Pero 40.000, Simo Vrlinič 120.000, Nikola Poplašen 40.000, Stipe Davidovič 40.000, Ivo Poplašen 50.000, Franc Vraničar 75.000, Nikola Čavlovič 40.000 din.

VI. TOZD Gradnje:

Vladimira Špiletič 169.000, Boris Pucelj 108.000, Anton Zupančič 150.000 din.

VI. TOZD Vrtinarstvo in hortikultura:

Alojz Serini 178.000, Franc Novak 82.000 din.

VII. TOK „Gozdarstvo“ Novo mesto:

Jože Hočevar 100.000, Alojz Pečjak 95.000, Nedeljko Jerenič 40.000 din.

VIII. TOK „Gozdarstvo“ Črnomelj:

Branko Pezdirc 100.000 din.

IX. TOK „Gozdarstvo“ Trebnje:

Alojz Marn 100.000, Niko Goleš 40.000, Alojz Strajnar 100.000, Vito Dražumerič 115.000 din.

X. Delovna skupnost skupnih služb:

Milan Dragišič 96.000, Neva Thorževskij 57.000, Amalija Žagar 100.000, Marija Krhin 100.000 in Martin Bele 100.000 din.

Skupaj je bilo razdeljeno 5,309.000 din.

S finalnim nastopom šest-najstih najboljših kegljačev Dolenjske, ki je bilo na kegljišču v Novem mestu, se je končalo posamično prvenstvo naše regije. Zmagal je naš član Janez Rustja – povsem zaslužno, saj je bil na vseh kegljiščih med najboljšimi.

JANEZ RUSTJA DOLENJSKI PRVAK

Na najzahtevnejšem kegljišču Vodnjak je dosegel najboljši dolenjski rezultat, podrl je 867 kegljev.

Pokal je prišel v prave roke, kar nas vse veseli, saj je Janez eden najboljših tehničnih kegljačev. Njegov met je zanesljiv in malokdaj zgreši.

Drugo mesto je pripadlo Dominiku Bratožu (IMV), tretje pa Božotu Veselu, članu Gozdarja. Prvi trije tekmovalci bodo nastopili na republiškem prvenstvu, ki bo 18. in 19. septembra v Krškem in Senovem.

Končni vrstni red: 1. Rustja (Gozdar) 4278 podrtih kegljev, 2. Bratož (IMV) 4218, 3. B. Vesel (Gozdar) 4165, 4. Jarc (Krka) 4154, 5. Blažič (Iskra) 4142, 6. N. Goleš (Mercator) 4111, 7. Mohorčič (IMV) itd.

Na prvenstvu je sodelovalo 40 tekmovalcev.

NIKO GOLEŠ

Fricov pokal Novolesu

Letošnjega tradicionalnega tekmovanja gozdarjev in lesarjev v veleslalomu in smučarskih tehik za Fricov pokal se je udeležilo kar 112 tekmovalcev – delavcev gozdnega gospodarstva Novo mesto in lesnopredelovalnega kombinata Novoles. Organizatorji so se potrudili in zelo dobro pripravili progi ter tako omogočili zares lepo tekmovanje in dobre rezultate. Kljub želji in naporom, da se Fricov pokal preseli v vitrine gozdnega gospodarstva Novo mesto, našim tekmovalcem to letos še ni uspelo. Vendar pa obstaja upanje, da se bo pokal preselil k nam že naslednje leto, saj so razlike v

kvaliteti tekmovalcev vsako zimo manjše.

Zaključek tekme je bil v delavskem domu v Črmošnjicah, kjer so posamezniki in ekipe dobili nagrade za dosežena mesta, vsi udeleženci pa praktična darila.

Rezultati v veleslalomu:
Ženske: 1. Tatjana Šebenik (17,5) GG, 2. Marija Papež (19,0) Novoles, 3. Stanka Šnidaršič (19,0) Novoles.

Moški – nad 50 let: 1. Jože Rade (16,60) GG, 2. Alojz Serini (17,30) GG, 3. Slavko Kregar (18,00) Novoles.
Moški od 40 – 50 let: 1. Andrej Bajt (25,2) Novoles, 2. Boštjan Japelj (26,8) Novoles, 3. Adi Štor (30,6) GG.

Moški od 30 – 40 let: 1. Peter Henčič (21,9) Novoles, 2. Primož Bobnar (22,0) GG, 3. Stane Pirc (23,4) GG.

Moški do 30 let: 1. Viktor Turk (20,8) GG, 2. Alojz Rogelj (20,8) GG, 3. Novinc Janez (20,8) Novoles.

Rezultati v smučarskih tehikah:
Ženske: 1. Brigita Grčar (11,37) Novoles, 2. Anica Jarc (12,30) Novoles.

Moški:
A
1. Igor Vizjak (11,66) Novoles, 2. Žare Kovačević (13,24) Novoles, 3. Borut Grčar (13,81) Novoles.

B
1. Stane Pirc (11,76) GG, 2. Janez Blažič (12,71) GG, 3. Zvone Peterlin (12,77) Novoles.

C
1. Slavko Medle (11,99) Novoles, 2. Andrej Bajt (14,08) Novoles, 3. Adi Štor (17,01) GG

D
1. Franc Čibej (10,11) GG, 2. Žižo Serini (12,87) GG.

JOŽE KOVAČIČ

Sodobni zgibni traktor za spravilo lesa ob gradu Prežek (Foto J. Penca).

Prijave za letovanja v počitniškem domu

Za dopust v počitniškem domu Novigrad in v prikolicah v Zadru je potrebno zbrati prijave članov TOZD in TOK do 15. 5. 1981.

Počitniški dom v Novigradu bo odprt od 1. 7. do 31. 8. 1981 po dekadah 10 in 5 dni. Prikolice v Zadru bodo na razpolago od 20. 6. do 10. 9. 1981 po 10 dni.

Čas obratovanja doma je razdeljen takole:

- I. dekada od 1. 7. do 11. 7.
- II. dekada od 11. 7. do 21. 7.
- III. dekada od 21. 7. do 31. 7.
- IV. dekada od 31. 7. do 10. 8.
- V. dekada od 10. 8. do 20. 8.
- VI. dekada od 20. 8. do 30. 8.

V kraljestvu narave...

Prišla je pomlad.

Najlepši čas za nas trobentice. Pokukale smo iz zemlje. Pomela sem si očke in se razgledala okrog sebe. Bila sem najmlajša med sestricami. Tičale smo pod grmom. Povsod je bilo polno rosnih kapljic. Tedaj pa je posijalo sonce, jih stopilo in nas grelo. Sestrice so se pogovarjale med seboj, jaz pa sem bila osamljena. Včasih so mimo mene priletele čebeličice, a niti ena ni sedla na moj cvet.

Nekega dne pa je iz zemlje pokukal majhen, bel zvonček. Postala sva dobra prijateljica. Vedno se je prebudil prvi. Priklonil se je in me požgečkal. Prebudila sem se. Sonce je že močno grelo. Midva pa sva si krajšala dolgčas. Tedaj se je nad nama razlegel otroški glas. Nekdo je zavpil: „Poglej, zvonček!“ Komaj sem utegnila ozreti se nanj, že ga je odtrgala otroška roka. Potrgali so tudi moje sestrice. Tako sem ostala sama. Ni dolgo trajalo, ko se je name prevalil star hladilnik in me zmečkal.

Grmičevje se klanja nad mano, a jaz se ne ganem več. Ležim čisto zmečkana in strmim v njihove krošnje.

Vse to je storila človekova malomarnost.

Milena Žagar, 6. b.
OŠ XII. SNOUB Bršljin

Polna cena oskrbnega dne je 250,00 din, ostale cene pa so:

- za nezaposlenega družinskega člana 140,00 din
- družinski član, ki ima

dohodek iz delov. razmerja 180,00 din

– otroci od dveh do desetih let starosti 70,00 din

– otroci, stari nad deset let 140,00 din

Delavci delovne organizacije imajo regres oskrbnega dne:

Dohodek

do 5000 din

5000 – 7000 din

7000 – 9000 din

nad 9000 din

Delavci, ki opravljajo delovne naloge: sečnja lesa, nakladanje lesa ročno in z dvigali, delo pri ročnem in mehaniziranem spravlilu, minerska dela, strojniki in delavci pri gozdni gradbeni mehanizaciji, žagar cirkularist, vozniki kamionov, delavci invalidi ter delavci samohranilci, imajo regresiran dan po zgoraj navedeni tabeli. Ostali delavci, ki niso zajeti v predhodnem odstavku, ki prejema nižji OD od 4500 din, imajo regresiran oskrbni dan v višini 64 odst. cene oskrbnega dne.

Delavci, ki prejema OD nad 4500 din pa niso zajeti v prejšnjih določilih, imajo regresiran oskrbni dan v višini 46 odst. cene oskrbnega dne.

V to ceno ni všteta turistična taksa, ki jo je treba plačati ob prihodu v dom.

Dnevna odškodnina za uporabo prikolice je:

v sezoni: julij, avgust 140,00 din

izven sezone: junij, september 100,00 din

Sindikalne podružnice prosimo, da zainteresirajo čimveč članov, predvsem neposrednih proizvajalcev, da izkoristijo dopust v svojem domu v Novigradu in prikolicah v Zadru.

Prijave zberite in jih posredujte skupnim službam do 15. 5. 1981.

Prosimo, da pri določitvi roka za dopust upoštevate vse dekade in po možnosti predlagate dve možni varianti.

PETER GERŠIČ

Priporočamo vam OBZORNIK

Mesečna ljudska revija Prešernove družbe

Tokrat vam želimo predstaviti slovensko poljudno ljudsko revijo z zelo pisano in vsestransko zanimivo vsebino, ki jo že 29 let izdaja Prešernova družba. Gotovo bi se nanjo naročil še marsikateri delavec, če bi jo bolje poznal.

Razen kratkih novel domačih in tujih pisateljev prinaša „Obzornik“ na 80 straneh vsak mesec zanimive članke z vseh področij znanosti in človeškega zanimanja. Zgodovina, potopisi, narodopisje, problemi daljnih dežel in ljudstev, razvoj tehnike in znanosti revolucije in vojne, razvojna pot človeškega rodu ter perspektive prihodnosti, življenjske poti domačih in tujih znamenitih ljudi, zanimiv kulturni problemi in dogajanja, pa še pisane podobe iz narave in živalskega sveta. Revija posveča posebno pozornost umetniški in estetski vzgoji bralcev ter je bogato ilustrirana. Zanj se navdušujejo tako prosvetni delavci kot mladina prav tako pa tudi ljudje vseh poklicev, od preprostih ljudi do izobražencev. V njej objavljajo tudi poročila o delovanju Prešernove družbe, pisma, ki jih pošiljajo njeni člani in odgovore nanje. Revijo ureja uredniški odbor z glavnim urednikom Tonetom Fajfarjem in odgovornim urednikom Stankom Janežem.

Letna naročnina (12 števil) „Obzornika“ 1981 je 300 dinarjev, lahko pa jo poravnate tudi v največ 3 obrokih. Polletna naročnina je 150 dinarjev, posamezna številka pa stane 30 din. Naročite jo lahko na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana.

Delavci TOZD Gozdarstvo Novo mesto. Njihova delovišča so najpogosteje v strminah Pendirjevke, Kobil, Prežeka in Ustrasa, delo pa pestro: od pogozdovanja do sečnje (Foto J. Penca).

Kaj vemo o zavarovanju družbenega premoženja

Zakaj ustanavljajo zavarovalnice?

Namen ustanavljanja zavarovalnic je odprava posledic nepredvidenih škodnih dogodkov in pa tudi ustvarjanje sredstev za preprečevanje in odstranjevanje nevarnosti.

Odprava škodnih posledic ali preprečevanje škode temelji na vzajemnosti in solidarnosti, t. j., da jih odpravimo skupno.

S svojim delovanjem zagotavlja zavarovalstvo gospodarstvu ekonomsko in socialno varnost s tem, da zavarovalnici v zavarovalni skupnosti združujejo del dohodka (zavarovalne premije). Zato imajo pravico na podlagi samoupravnih aktov do nadomestila škode.

TOZD in DO morajo po zakonu o sredstvih pri svojem gospodarjenju – upravljanju družbenega premoženja leto premoženje povečevati, nikakor pa ga ne zmanjševati. To pa bi se lahko zgodilo, če bi v TOZD ali DO prišlo do večjih škod.

Zavarovanje je potemtakem dejansko ekonomska kategorija pri gospodarjenju TOZD ali DO.

Kako je organizirano zavarovalstvo na Dolenjskem?

Zavarovanje premopenja in oseb poteka v okviru zavarovalne skupnosti Triglav, na temelju ustave in zakona o združenem delu. V zavarovalni skupnosti Triglav je združeno 16 območnih skupnosti: 11 iz Slovenije in 5 izven republike.

V okviru dolenjske območne skupnosti deluje več rizičnih skupnosti, kot so:

- industrijska rizična skupnost,
- kmetijska rizična skupnost,
- prometna rizična skupnost,
- rizična skupnost komunalnih in družbenih dejavnosti,
- rizična skupnost osebnih zavarovanj.

Dolenjska zavarovalna skupnost zajema 5 dolenjskih občin: Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Trebnje in Kočevje. Samoupravljanje je na delegatski osnovi, tako da ima vsaka rizična skupnost 20 delegatov in območna skupnost 25 delegatov, izvršilni odbor ima 9 članov.

V tem srednjeročnem obdobju so porasle tako premije in število zavarovanj, kakor so tudi porasle škode. Tako so pora-

sle premije 1978 za 31 %, 1979 za 20 %. Škode so rasle v letu 1978 za 26 %; tudi v letu 1979 je znašen porast škod.

Dolenjska območna skupnost je sprejela za naloge v prihodnjem obdobju:

– da še razvije in razširi vse vrste zavarovanj,

– da se zavaruje dejanska vrednost premoženja (revalorizacija),

– razširi preventivno dejavnost (promet, požar).

Da se te uresniči, mora biti interes vseh: čim več je zavarovancev in število zavarovanj, večja je varnost zavarovancev. Dolenjska območna skupnost začne prosta sredstva nalaga nazaj v gospodarstvo preko poslovnih bank po občinah, kjer so bila ustvarjena.

Nekatere ugotovitve o zavarovanju premoženja pri naši delovni organizaciji

Kot ostalo gospodarstvo tudi naša DO odnosno TOZD in TOK združujejo del dohodka pri Dolenjski območni skupnosti s sedežem v Novem mestu z namenom, da si tako zagotovijo nadomestilo za škode. Ne more pa biti cilj edino nadomestilo

škode, ampak TOZD in TOK združujejo del dohodka na podlagi vzajemnosti in solidarnosti, ne da bi vedeli, koga bo prizadejala škoda.

V skladu z zakonom o sredstvih TOZD in DO mora tudi naša DO zavarovati svoje premoženje zoper nesreče ali druge škode.

Kakšna zavarovanja imamo v naši DO?

V naši DO poznamo in imamo sklenjena naslednja zavarovanja:

- protipožarno zavarovanje
- protivlomno zavarovanje
- odgovornostno zavarovanje (civilna odgovornost)
- strojelomno zavarovanje
- kombinirano zavarovanje kasko–strojelom
- kasko avtomobilsko zavarovanje
- odgovornostno zavarovanje pri vozilih
- nezgodno zavarovanje oseb pri vozilih
- transportno zavarovanje
- zavarovanje konj
- kolektivno zavarovanje.

Kot vidimo, imamo v naši DO 11 vrst zavarovanj.

Načini sklenitev zavarovanja so različni. Del zavarovanj je sklenjen na osnovi obračuna, t. j. po podatkih iz zaključnega računa in ga vsako leto obnavljamo (požarno zavarovanje, protivlomno strojelomno – razen samohodnih strojev, odgovornostno zavarovanje).

Del zavarovanja sklepamo tako, da vsako spremembo, naba-vo ali odtujitev sproti sporočamo zavarovalnici.

Tu je treba pripomniti, da je višina premije odvisna od števila in višine škod. Čim večje so škode, večja je premija v naslednjem letu. Pri kasko zavarovanju in odgovornostnem avtomobilskem zavarovanju je zavarovalnica uvedla sistem obračuna bonusa ali malusa. Če je manj škod, zavarovalnica daje popust – bonus, če je pa več škod prišteje pribitek – malus. To se izračunava za vsako TOZD posebej.

Kako je potekalo zavarovanje pri nas v letu 1978 in 1979, koliko in kakšne so bile prijave ter koliko smo prejeli odškodnin in koliko smo plačali premij, je razvidno iz tabele 1. in 2.

V tabeli 1 vidimo, da je bilo za leto 1978 plačanih 1.565.017,30 din zavarovalnih premij. Prijavljenih škod je bilo 62, od tega 2 nista bili ugodno rešeni. Na račun škode smo prejeli za 1.121.817 din odškodnin.

(Nadaljevanje na 35. str.)

PREGLED O PRIJAVLJENIH ŠKODAH IN PREJETIH ODŠKODNINAH 1978 leta.

T O Z D	Štev. prijav	Od tega				Nereš. prij.	Prejeta odškodnina			Plačana premija
		Strojelom	Kasko	Janat.	Konji		Strojelom	Kasko	Konji	
TOZD NOVO MESTO	10	1	5	3	1	6370,00	60779,55	10240,00	77389,55	205697,25
" STRAŽA	6	3	1	1	1	12814,20	12882,90	5227,00	30924,10	124324,65
" PODTURK	7		3	1	3	305679,75	91953,60	46090,00	443683,35	300366,10
" ČRNOŠNJICE	8	4	1	1	2	51278,75	53201,05	37784,60	142264,40	174070,65
" ČRNOMELJ	6		3	1	1	16543,85	19000,00		35543,85	242353,20
" GRADNJE	22	20	1		1	341605,05	8891,50		350496,55	217232,60
TOK NOVO MESTO	-									22961,90
" ČRNOMELJ	1		1				4257,60		4257,60	34615,55
" TREBNJE	-									17853,60
D S S S	2	2					37258,10		37258,10	225541,80
S K U P A J :	62	30	15	7	8	775005,85	248510,05	118301,60	1121817,50	1567017,30

PREGLED O PRIJAVLJENIH ŠKODAH IN PREJETIH ODŠKODNINAH V LETU 1979

T O Z D	Štev. prij.	Od tega				Nereš. prij.	Prejeta odškodnina			Plačana premija
		Strojelom	Kasko	Janatvo	Konji		Strojelom	Kasko	Konji	
TOZD NOVO MESTO	16	14	1	1		171.125,90	Tr 9.901,55	15.000,00	196.027,45	282.356,70
" STRAŽA	2	1		1		29.747,20		21.175,00	50.922,20	203.283,70
" PODTURK	6		3	3		20.243,20		47.967,80	68.211,00	277.640,25
" ČRNOŠNJICE	4	1	1	1	1	5.942,00	9.621,60	19.091,00	34.654,60	192.198,00
" ČRNOMELJ	7	1		3	3	1.365,65		60.000,00	61.365,65	202.488,55
" GRADNJE	11	10	1	1		95.282,00			95.282,00	279.496,25
TOK NOVO MESTO	1			1						36.615,60
" ČRNOMELJ	1	1				2.260,25			2.260,25	17.808,00
" TREBNJE	-									22.227,30
D S S S	7	3			4	20.405,00			20.405,00	81.818,80
SKUPAJ:	55	31	5	9	9	326.128,00	39.766,35	163.233,80	529.128,15	1.595.933,15

(Nadaljevanje s 34. str.)

V tabeli 2 lahko vidimo, da smo v letu 1979 plačali 1.595.933,15 din premij ali za 2% več od leta 1978, kar je zelo malo povečanja. Škodnih prijav je bilo 55, od tega rešenih 46, devet prijav je ostalo še nerešenih. Te bodo likvidirane v letu 1980. Razen tega je bilo prijavljeno še 10 prijav v letu 1980, a se škode nanašajo še na leto 1979.

Na račun odškodnine smo prejeli 529.128,15 din ali povprečno 11.502,— din na prijavo. V letu 1979 je to v odnosu na plačane premije 34%.

Pripomniti moram, da pri odškodnini konj niso zajeti stroški z dravljenja, ki pa tudi niso majhni.

Nekatere ugotovitve v dosedanjem delu

Kot pri vsakem delu je tudi pri zavarovanju potreben določen čas v razvoju. V dosedanjem delu je bilo veliko narejenega. Vse bolj se utrjuje prepričanje, da je zavarovanje potrebno, pa tudi vse bolj težimo za tem, da bi za nastale škode prejeli odškodnine iz našlova zavarovanja.

Kot pri vsakem delu so tudi tu pomanjkljivosti, ki izvirajo morebiti iz nepoznavanja, manj pa iz malomarnosti ali drugih vzrokov. Predvsem bi rad omenil, da vse prevečkrat redne obratovalne okvare hočemo uveljavljati kot strojelomne škode.

Potem je tu precej slabosti pri prijavljanju škod. Škodo je

treba prijaviti v 3 dneh, pri nas se pa dogaja, da je ta rok še in še prekoračen. Lahko se zgodi, da nam zavarovalnica odkloni obravnavanje škodnega primera zaradi nepravočasne prijave. Vsi delavci v TOZD morajo vedeti, da imamo zavarovane stroje, naprave, objekte in ob povzročeni škodi mora odgovorni delavec opozoriti vodstvo TOZD, da vloži pravočasno prijavo. Verjetno je pri nas še precej škod, ki niso prijavljene.

Pri likvidaciji škod se pojav-

ljajo težave, ker ni ustrezne dokumentacije. Ko je škoda prijavljena, mora biti o tem obveščen obratovni knjigovodja, ki naj poskrbi, da bodo vsi stroški evidentirani in pri likvidaciji uveljavljeni.

Iz prejšnjih tabel vidimo, da precejšen del dohodka odvajamo za zavarovanje premoženja. Zato moramo tudi tu delati kot dobri gospodarji in čimveč upravičenih škod uveljaviti in izterjati od zavarovalnice, ker tudi ti stroški vplivajo na poslovni rezultat TOZD.

Če se kake škode večkrat ponavljajo, je treba vzroke raziskati, saj lahko škode nastajajo zaradi malomarnega odnosa do dela. Zavedati se moramo, da je škoda navadno večja zaradi zastojne stroja, kot pa je sama materialna škoda. Mislim, da moramo vsi posvetiti večjo pozornost odklanjanju škod — preventivi in ne pri delu ravnati: „češ, bo že zavarovalnica povrnila škodo“. Za vsako škodo je prizadeta družba kot celota.

FRANC LUKŠIČ

Prvomajska razmišljanja pred 3. kongresom samoupravljalcev

Letošnji prvi maj ni samo praznik dela, temveč ima za naše delavce še veliko globji pomen. Daje mu ga naš socialistični družbeni red: pomen upravljanja po delu. Ta pomen je letos še močnejši zato, ker samoupravljanje vsako leto globlje prodira v vse plasti in vse kotičke naše družbe. Zlasti pa poudarjamo to letos zato, ker bodo prvomajski dnevi izzveneli v duhu priprav na tretji kongres samoupravljalcev, za katerega je dal pobudo tovariš Tito.

Ves april se vrstijo tematske konference, na katerih so razumljivo in jasno razgrnjeni problemi, ki ovirajo uveljavljanje samoupravnih pravic in onemogočajo enakopravne pogoje za delo in odločanje o

rezultatih dela v posameznih delovnih organizacijah ali panogi na nekem področju. Ocenjujemo učinkovitost delegatskih sistemov in samoupravno povezovanje in združevanje po osnovi dohodka. Ugotovitve tematskih razprav ne bodo samo vodilo delegatom na 3. kongresu samoupravljalcev, ampak tudi osnova za reševanje in odpravljanje napak. Hkrati bodo to tudi smernice za nadaljnjo krepitev samoupravljanja.

Tradicionalni proletarski praznik je tako letos združil v sebi praznovanje boja za delavsko oblast in prizadevanja za vsebinsko in oblikovno poglobljanje te oblasti in njeno razširitev kot dokončno uveljavitev med vsemi pripadniki naše družbe. Velja naj za vse, ki

nekaj ustvarijo in imajo o čem odločati. Vse bolj prihaja namreč v ospredje spoznanje, da je kvaliteta odločanja odvisna predvsem od tega, ali odločamo o rezultatih lastnega dela ali ne.

Ko bomo prvega maja zopet razvili rdeče zastave in si pripeli rdeče nageljne, bo naš korak še bolj odločen. To bo korak delavca samoupravljalca, ki se zaveda, da mu ni nič podarjeno, ki ne mara nič podarjenega in da je vse, kar mu je dano, delo njegovih lastnih rok. Da bo ta samozavest še močnejša, pa bo treba še veliko narediti. Temu so namenjene tudi priprave na tretji kongres samoupravljalcev, ki naj bi v delovnih organizacijah izzvale enotno frontno samoupravnih organov, vodilnih služb, družbenopolitičnih organizacij in delavcev samoupravljalcev.

Samo tisti, ki pozna lastne slabosti, je dovolj pripravljen in sposoben svoje napake odpraviti. Zato pri tem ne sme manjkati samokritičnega in poglobljenega ocenjevanja odnosov v posamezni delovni enoti, med posameznimi delovnimi enotami, v delovni organizaciji in izven nje. Oceniti je treba dohodkovne odnose in povezovanje in ne nazadnje, nagrajevanje po delu. Rezultati tega ocenjevanja pa naj gredo v javnost, da bodo vsi videli, kje smo bili dobri, kje smo se usteli in kje nam še ne gre. Le tako se bodo vsi učili iz naših ocen in lahko tudi opazili, kdaj smo slabe strani odpravili in dobre stvari še izboljšali.

Zato ne sme biti nobeno samoupravno delo, pa naj razkriva dobre ali slabe strani, zaprto v okviru delovne organizacije same. Pri tem, ko poglobljamo ter širimo samoupravne odnose, smo hkrati vsi učitelji in vsi učenci. Tak pa je tudi duh tretjega kongresa samoupravljalcev.

N. S.

IZ FOTOKRONIKE GOZDNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO:

Priložnostni posnetek pred gozdnim obratom v Straži iz leta 1964. Na fotografiji (gledano z leve strani) so navedeni po takratnih zadolžitvah sledeči: ing. Danilo Kure — projektant za gradnje, Jože Rade, pomočnik upravitelja GO Črnomelj, Dane Adamič, vodja službe za drevosničarstvo, ing. Danica Belopavlovič, ing. taksator projektant, ing. Jože Kure, upravitelj GO Straža, Rade Vrlinič, predsednik DS GG Novo mesto, Stane Škufca, vodja za plan in analize, ing. Vlado Pavec, upravitelj GO Novo mesto in ing. Slavko Klančičar, upravitelj GO Poljane. (Besedilo in foto ing. Slavko Klančičar).

Utrujmo samoupravne odnose!

**DELO OOZS DSSS GG
NOVO MESTO V LETU
1980**

Delovanje OOZS in njenega IO je bilo v preteklem letu sicer pestro, vendar pa za obliko današnjih družbeno političnih nalog sindikata še preveč omejeno in zato pomanjkljivo. Razlogi za to tiče deloma v obremenjenosti nekaterih članov z rednim delom in z različnimi dodatnimi funkcijami. V tem tiči tudi razlog, da smo občni zbor sklicali sorazmerno pozno.

Ob samokritiki pa vseeno lahko ugotovimo, da nismo stali ob strani. Člani OOZS in IO smo opravljali sledeče naloge:

- podprli smo prizadevanja za pristop k samoupravnemu sporazumu o adaptaciji počitniškega doma v Bohinjski Bistrici,

- zavzeli smo stališča o osnutku družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za OD in skupno porabo ter družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog,

- člani OOZS so se udeleževali številnih sestankov sej delegacij oz. konferenc delegacij za SIS materialnih oz. družbenih dejavnosti,

- udeležili smo se sestankov, ki jih je skliceval občinski sindikalni svet,

- razpravljali in sodelovali smo pri oblikovanju temelja plana SIS,

- razpravljali smo o volitvah v samoupravne organe in evidentirali kandidate za predsednike samo-

upravnih organov in člane uredniškega odbora Dolenjskega gozdarja,

- sprožili smo pobudo za ustanovitev skupne disciplinske komisije,

- sodelovali smo v akciji 1000 delavcev - sodelavcev,

- aktivno smo se vključili v priprave na akcijo NNNP 1980 - 81 in sprejeli program aktivnosti za izvedbo te akcije,

- sodelovali smo v razpravi o statusu TOZD Gradnje,

- razpravljali smo o osnutku sprememb in dopolnitev zakona o gozdovih,

- razpravljali o uspehih gospodarjenja in pogojih poslovanja,

- sprejeli načrt ukrepov in aktivnosti OOZS za preprečevanje in odpravljanje izrednih razmer,

- evidentirali smo zunanjske člana disciplinske komisije in delovali na področju ustanavljanja odbora za varstvo pri delu,

- člani IO so tvorno sodelovali na več sestankih samoupravnih organov, na katerih so obravnavali in sprejemali sklepe oz. ukrepe za stabilizacijo gospodarstva, o boljši organizaciji dela DSSS, o razvojnem načrtovanju in drugih zadevah skupnih služb,

- člani OOZS se v športnem društvu „Gozdar“ udeležujejo športnih dejavnosti na delavskih športnih igrah in drugih športnih prireditvah,

- v sodelovanju z OOZK smo pripravili elaborat o ustanovitvi mladinske organizacije,

- organizirali smo in izvedli smučarski tečaj, na vaditeljski tečaj pa smo poslali in sofinancirali tri delavce DSSS,

- organizirali smo nabavo ozimnice,

- ob dnevu žena smo omogočili delavkam ogled Posavskega muzeja v Brežicah.

Delavki Sida Hadžić in Angelca Poljanec pri jesenskem pogozdovanju v odd. 53 b na Komarni vasi. Na 5 ha zaraščajočih košenjic je bilo zasajeno 15000 sadik (Foto A. Puhan).

- organizirali smo interno proslavo ob 1. maju in 29. novembru,

- organizirali smo silvestrovanje in izlet Beograd - Đerdap.

S tem smo podali pregled pomembnejšega delovanja naše OOZS in IO ter posameznih članov. Razumljivo je, da bi ob tem lahko našli še niz podrobnosti, s katerimi so se ukvarjali zlasti IO ali posamezniki.

Bolj pomembno je, da bi bilo v bodoče delo OOZS vsebinsko in akcijsko popolnejše, bolj poglobljeno in skladnejše s potrebami, ki jih narekuje dinamični razvoj samoupravnih odnosov. Do utrjevanja in izboljševanja samoupravnih odnosov na vseh ravneh bi morali biti v prihodnje bolj pozorni. Slednje velja tako za interno samoupravno zakonodajo, kot za izboljševanje delovanja delegatskega sistema, za samoupravne delavske kontrole, za družbenopolitična izobraževanja delavcev, za večjo družbenopolitično

aktivnost nas vseh in organizirano delovanje sindikata še posebej, za področje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite, za doseganje večje množičnosti pri uveljavljanju skupnih akcij v okviru OOZS, tako na področju kulture kot športa in rekreacije, izboljševanja delovnih in življenjskih razmer, varstva pri delu itd.

Dovolj družbenopolitično aktiven je dejansko le razmeroma skromen del članov OOZS. Večina se zapira v svoja ožja delovna področja in v svoje osebne probleme ter za pravo družbenopolitično aktivnost nikoli nima časa. Prav gotovo tako ne bo moglo iti dalje, saj današnji sistem samoupravnih družbenih odnosov terja prav od vsakega delovnega človeka delež družbenopolitične aktivnosti, ki je v korist nas vseh.

Za delovanje v tekočem letu je izvršni odbor pripravil delovni načrt, v katerem so določene naloge, ki jih bo potrebno opraviti, nasilci in roki. Izvršni odbor je med drugim tudi zadolžen, da vsaj vsake štiri mesece pregleda uresničevanje načrta in po potrebi ukrepa.

LADO JAVORNIK

Razgovor ob malici. Na sliki so Šime Dražetič, Pile in Ilija Davidović ter Lavrinović s svojimi sodelavci. Lavrinović je z dvema pomočnikoma in dvema traktorjema izvlekel iz gozda 2000 m³ hlobovine iglavcev in listavcev in s tem zaslužil 600.000 dinarjev. Tako so imeli zagotovljeno delo za vse leto, preskrbljen jim je bil prevoz na delovno mesto in topla malica. (Foto in besedila A. Puhan).

DOLENJSKI GOZDAR

Glasilo izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto - Odgovorni urednik ing. Janez Penca. Uredniški odbor: Mirko Bajt, Franc Bartolj, Tone Fabjan, ing. Jože Falkner, ing. Slavko Klančičar, Uroš Kastelic, Matija Mazovec, ing. Jernej Piškur, Janez Šebenik, Angelbert Tesari. - Izhaja enkrat na mesec v 1400 izvodih. - Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 - Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Dolenjski list; tisk: TOZD Tiskarna Novo mesto.